

L. N. I.

M. B.

DISPUTATIO ACADEMICA

PERFECTIONEM
BRUTORUM

BREVITER ADUMBRANS,

Quam

Indultu Amplissimæ Facultatis

Philosophicæ,

IN REGIA ACADEMIA ABOENSI,

PRÆSIDE

VIRO CELEBERRIMO

PETRO HAHN,

Phyl. Profess: Reg.

PRO GRADU MAGISTERII,

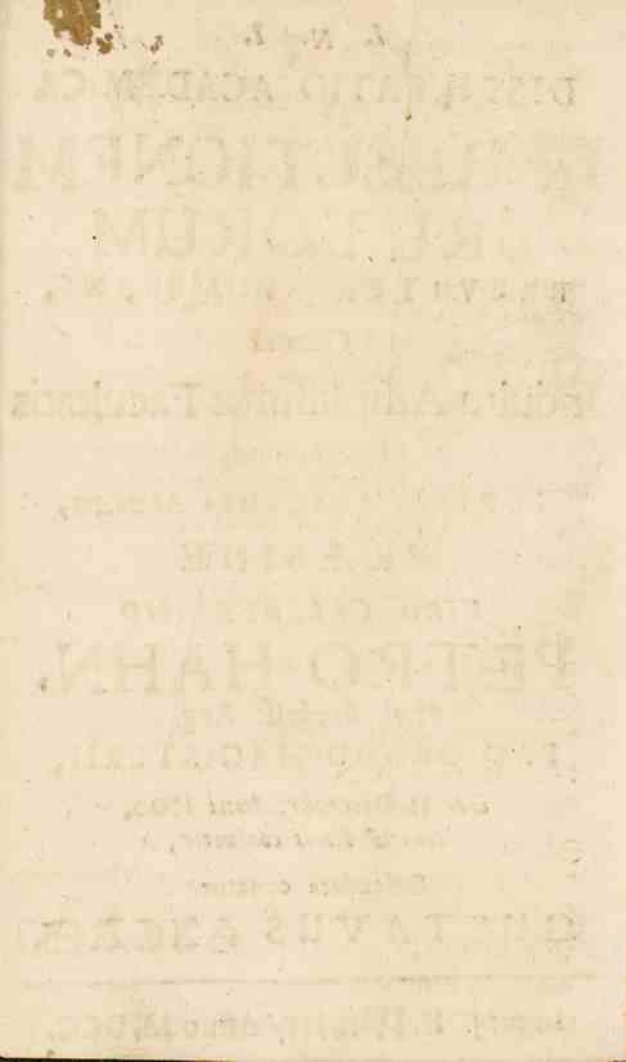
Die 11. Decembr: Anni 1700,

loco & Horis consuetis,

Defendere conatur

GUSTAVUS SACCHS.

Impri: JOH. Winter/ Anno M. DCC.

I. S.

Upremus ille rerum Arbitrer, DEUS Ter Maximus, cum superiorem se haberet neminem, cui operis sextidui censuram permetteret; ipse Censorem egit, dum per Amanuensem suum toties in Historia creationis repetere voluit: *Et vidit DEUS cuncta, que fecerat, quod erant valde bona.* Gen. 1. Bona equidem adeo sunt & perfecta omnia & singula, á Sapiientissimo Numine cendita, ut iis perfectiora existere, Deumq; Conditorem meliora conditis condere potuisse repugnet. Etenim, cum sit Ens omnium summé optimum & perfectissimum, non potuit non res ab Ipso profecta, in suo genere optima, & omnibus numeris absoluta evadere, utpote in qua, ex superab-

undantissimo bonitatis suæ lubitu, imaginem sui adumbrare voluit. Hinc jam coruscant omnia lucida, splendent diaphana, illuminantur opaca: hinc vivunt plantæ, sentiunt animalia cuncta, cognoscit & intelligit homo; qui cum sit rerum creaturarum corona & coronis, seu totius universi compendium, in quo quicquid perfectionis in Macrocosmo reperitur, perpulcrè resplendet, rectè nobilissimum opus manuum DEI habetur, meritòque cenletur perfectissimum.

§. 2.

Secundum ab homine perfectionis gradum Animantibus, quæ vulgò bruta, seu potius, muta adpellantur, jure eorundem vindicant operationes, in quibus, operationibus puta, omnium agentium perfectionem consistere, communis Philosophorum est sententia. Hæ quippe sunt, quæ de Causæ efficientis nobilitate & ignobilitate testantur, sic ut quò res aliqua præstantiores habeat

beat operationes, eó etiam præstantior illa ipsa res ex se censenda sit. Jam si varias illas & multiplices actiones, quas serie quadam consecutas exercent, atq; incredibili solertia, quæ humanam vincit industriam, operantur animalia bruta, penitus intuemur, ejusmodi eas esse reperiemus, quæ rationis cujusdam, saltem inferioris, bestias participes esse pene persvadeant. Sunt autem illæ duplicis generis; unum scilicet omnibus animantibus commune; alterum distinctis speciebus peculiare atque proprium. Prius illud homini cum bestiis commune est, nimirum Conservatio sui, & suæ speciei Propagatio. Omni enim animantium generi, ut ait Tullius, à natura tributum est, ut se, vitam corpusq; tueatur, declinetq; ea, quæ nocitura videantur, omniaq; quæ sunt ad vivendum necessaria, inquireat & parat. Communis item animantium omnium est conjunctionis adpetitus, procreandi causâ, imò, & cura quædam eximia eorum, quæ pro-

creata sunt. Hinc Tigrides, Leones, Lyces & Pantheræ, bestix quidem sunt immanes & effera, tales tamen, quæ ut propugnent foetum, nullas minas exhorrescunt, nullis ictibus cedunt. Quid stupidius Asino? atqui Asinæ partus charitas summa, & quæ per ignes ad foetus tendit. Quis amor, quæ cura gallinæ de pullis? quorum hos expansis inumbrat alis, illis tergum conscendendum, & undiquaque aditum præbet, ut quotidiana nos edocet experientia, Nec prætereundus nobis Delphinus, qui Aristoteli ζῷον φιλόπαινον dictus, foetus infantiâ infirmos gestare traditur. Sed plura exempla, in hanc rem congesta, apud Plutarchum reperies, de Amore prolis, quin & passim apud scriptores alios, nos ad alia properamus,

§ 3.

Ex communi illâ, quam diximus, omnium animantium curâ & studio, tam in sui quam suorum conservatione, non minima Brutorum elucet perfectio; sed cui pondus

Vid.
Plin. l.
8. c. 43.

Lib. 6.
c. 12.

non leve accedit ex Operationibus, quas quælibet species bruti animalis, sibi ut proprias vendicat & peculiare, quasve pro varietate specierum, varias animadvertimus, atque adeo eximias, ut bruta his ipsis, rationis quædam & virtutum viva quasi simulacra revera referant. Tanta n. in illis comparet naturalis prudentia, h. e. sagacitas & solertia, tam astutæ adinventiones & machinationes, tam artificiosa juxta & admiranda opera, ut omnes facultates animantium, rationis expertium, prorsus transcendere videantur. Cujus rei notissimis exemplis has pagellas onerare non juvat: nec vacat nunc temporis, huc congerere, quæ Aristoteles, Plinius, Ælianus & alii magni nominis auctores scripsere de prudentiâ, seu admiranda solertiâ Elephantorum, de justitiâ & fortitudine Leonum, de frugalitate Accipitris, sobrietate Corvi, Castitate Ciconiæ, Turturis & Columbarum; quæ sanè virtutes sunt præcipuæ illæ, quarum quidem

similitudinem elegantem conspicimus, in variis animalium speciebus, quæque ideo Cardinales vocantur, quod ad has, tanquam generales quasdam classes, reduci posse virtutes omnes reliquas, existiment non pauci, seu quod iis, tanquam fulcimentis, totius humanæ vitæ ratio volvatur atq; innitatur. Sed nome & artes quasdam pleraque animalia exercere videntur: ut hirundines figulinam, apes architecturam, araneolæ textoriam? nam quasi rete texunt, ut si quid inhæserit, arripiant. De ingenio, & mira arte Castoris, in America septentrionali, incredibilia prorsus à Viro quodam, fide dignissimo, se accepisse refert Joh. Bapt. Du. Hamel. ut hoc animal amphibium, ait, adversus imminentis hiemis vim se tueatur locum declivem eligit, quem rivulus alluit; mole opposita, ex cespitibus & arborum ramis, summâ industria & magno labore extructâ, aquam profluentem sistit, quæ

*In Oper.
Philoso.
Tom. II,
de corp.
Anim.
lib. III.
§. 4.*

in stagnum effunditur; circa ejus stagni caput, cumulum exstantem eligit, ubi tugurium & quasi domunculam eadem arte ædificat, in summâ illius parte ostium apertum relinquit: Ramos ex arboribus excisos, quibus vescatur, colligit; & ex illa, velut annonâ, solent Barbari hiemis vim & durationem prælagire. Per cuniculos aquam lubit, ubi libuerit, & venantium artes eludit. Atque hæc sufficient adduxisse, pro ostendenda & declaranda summâ illa in brutis perfectione, cum singulas brutorum actiones, memoracione dignas, hisce paginis persequi, neque instituti neq; temporis fert ratio, imo, foret hoc inexhausti operis, cui vires meæ non sufficerent, nec magni forsitan usus; sequitur autem nunc, ut quid de hac stupenda vi naturæ, quæ in brutis se exserit, tam prior, quam posterior senserit ætas, paucis exponamus.

§. 4.

Qui sit summæ istius perfectionis, quam tot eximie actiones, in bru-

eis conspicuæ, arguere videntur,
 fons & origo, vix suspicione attingere
 possumus; imo, vix explicari posse
 arbitramur harum actionum principium.
 Quanquam, ut in rebus obscuris fieri solet,
 suas quisque adfert conjecturas verius
 quam sententias, ex quibus Eruditorum
 scripta consulenti mihi, tres potissimum
 sese obtulerunt, quarum duas sibi
 est diametro oppositas, tertiam verò
 medium quasi inter priores tenentem
 observavi. Ex contrariis sententiis
 prior eorum est, qui mirandorum
 illorum, quæ à brutis fiunt, admiratione
 commoti, longius quam oportuit,
 progressi sunt, *rationem* ponentes
 operationum in brutis principium.
 Fecerunt hoc non tantum Antiquorum
 bene multi, sed etiam Recentiorum non
 pauci, & quidem vel directè, ut dici
 suevit, vel indirectè. Eorum, qui
 directè, seu immediatè, rationalitatem
 brutis adscripsere, ex Antiquis eminent

Pyrrhō. *hypot. l.* Sextus Empiricus, cuius verba ita
 duntur: *Nullum animal est expertis*
ratio-

rationis, sed omnia sunt intelligen-
 tia & scientiæ capacia. Et Plutar-
 chus, qui hunc in modum pergit,
 ut latina habent: *Ideo quodvis animal est rationis particeps.* Ean-
 dem mentem Anaxagoræ, Pytha-
 goræ, & Platoni tribuit *Plutarchus*.
Stobæus in eadem fuisse opinione
 scribit *Parmenidem*, *Empedoclem*
 & *Democritum*. Ex Recentioribus,
 qui hoc saxum volverunt, præcipui
 sunt *Adrianus Heerebord*, & *Hiero-
 nymus Rorarius*, qui quidem ceteris
 audacior, dum bruta animantia me-
 lius ratione uti statuit, quam homi-
 nes. Indirectè autem & obliquè
 quasi Bruta rationis capacia facit,
 notissima illa apud Ictos Juris defi-
 nitio: *Jus naturale est, quod Natu-
 ra omnia animalia docuit.* Ex quo
 necessariò fluere videtur, Jus aliquod
 dari, hominibus cum brutis com-
 mune, & tanquam utrisq; naturale.
 Quò spectat etiam vanum illud Py-
 thagoræorum dogma, ex *μετ'εμψυ-
 χώσεσσι* profectum, Bruta scil. juris ef-
 se capacia, non secus quam homi-
 nes;

mor. t. 7.

De plac.
 philof. l.

s. c. 20.

Stob. Ec.

Ph. p. 92.

Heereb.

phi. nat.

c. 14. not.

ad s. 18.

Rom. in

lib. quod

Bruta

utantur

ratione.

nēs; cum figurâ duntaxat corporis;
 non vero animâ , quam invicem
 commutarunt, differrent. His ad-
 jungere non dubitamus eos, qui
 bruta ratione uti haud obscure se
 sentire indigitarunt, dum sermonem
 illis, quô se invicem intelligerent,
 adscripserunt. Hinc Plato apud *Eu-
 sebius* dicit, homines aurei seculi,
 Saturno imperante, tantæ fuisse vir-
 tutis & sapientiæ, ut cum brutis
 sermonem conferre potuerint. De
 Josepho, Judaicarum rerum Scri-
 ptore res clara, qui Serpentem in
 Paradiso, & aliis animalibus sermo-
 nem fuisse naturalem scribit. Nec
 de Rabbiniis latet, quod Salomonem
 omnium bestiarum linguas intelle-
 xisse doceant. Idem de Apollonio,
 Thyazæ, Democrito & pluribus
 aliis, ex Porphyrii & aliorum men-
 te refert *Dietericus*. Ericum quoq;
 Regneri pugilis filium, pulte ma-
 gicâ hanc scientiam consecutum es-
 se memorat *Olaus Magnus*. Verum
 hi omnes, hæc qui agunt, nugas
 agunt

Lib. 12.
 De pra-
 parat.
 Evang.
 c. 9.

Antiqu.
 Bibl. p.
 64.
 Lib. 12.
 c. 14.

agunt & fabulas vendunt, ut ex sequentibus erit manifestum.

§. 5.

Allatæ huic sententiæ, alteram subnectimus, ipsi immediatè contrariam, adferentem scil. nullum brutis inesse principium internum, spiritale nempe, percipiens, sentiens, & cogitans, sed omnes & singulos brutorum effectus, ex ordinata quadam causarum materialium serie deduci posse, seu ex solo spirituum influxu & Organorum debita dispositione, hoc est, certâ & determinata eorundem magnitudine, figurâ, situ, motu & quiete proficisci, nec aliquid amplius in illis reperiri quam in automato, aut aliâ machinâ, exquisitè elaborata; quandoquidem naturalium & artificialium discrimen non in eo situm est, quod proxima illarum motus principia sint alterius generis; sed solum, quod illarum organa, cum minora sint, majori sint numero, & ad plura præstanda idonea, quam harum;

*Uti affectus
rit Le,
Gran. Ad
nimad-
vers:
XXV. C.
ii. parv.
in Rob.*

harum: quo enim pluribus constant partibus, hoc intellectu sunt difficili-
 ores, & majora quoq; & mirabiliora efficiunt. Hinc etiam à multis hujus sententiæ patronis tentatū est, actiones brutorū mechanicè demonstra-
 re; sic fuit quidā, qui triginta annos in statuā quadam, quæ hominem referret, conlumsit, quæ quoque omnes ferè actiones, quæ eā co-
 ram fierent, imitari, etiam loque- lam quodammodo proferre potuit. Unde argumentantur: si ea est ho-
 minum industria, ut automata, quæ per longam annorum seriem mo-
 tus suos tuentur, ut omnis generis machinas, vel ad usum vitæ, vel ad oblectationem excogitet, quid de Omnipotente Artifice existimare par est? cum ultra quæ & dicere & cogitare possumus, facere valeat. Atque licet, ajunt, imperfecta sint ejusmodi automata, neque æquè subtiles præstent operationes, atque artificiosissimæ illæ, prorsusque admirandæ à summo illo Architecto fabricatæ machinæ; sufficit tamen

quod easdem exerant, ut ut modo imperfectiori, cum inter Artifices Deum & Hominem infinita sit distantia.

§. 6.

Tertiam & mediam extremarum harum, quæ à nobis jam recensitæ sunt, opinionum, facimus eorum, qui quidem omnem brutis rationem denegant, levem tamen & simplicem quandam Cognitionem rerum, quas moliuntur, ipsis adsignant, statuentes omnia animalia impressas à naturâ rerum quasdam accepisse imagines, ex quibus notitia quædam proficiscitur, quam *instinctum* vocant, quò certò veluti pondere impelluntur & instigantur ad ea persequenda, quæ ad sui custodiam, suæque naturæ convenientia opera molienda necessaria sunt. Cum enim hic finis ab Auctore naturæ, & certâ providentiæ lege, omni animanti sit constitutus, ut sui contervationi, & generis propagationi omnino incumbat; quæ ad eum finem ducunt, etiam cogno-

scat.

sciat necesse est. Sed ut in intimio-
 rem illorum mentem, hanc senten-
 tiam foventium, perveniamus, ob-
 servandum est, notitiam hanc innata-
 tam, seu instinctum naturæ, produ-
 plici in brutis operationum genere,
 duplicem statui, *Communem* scil. &
proprium. Prior ille, ex quo conser-
 vatio Individui & Speciei fluit, ho-
 mini & bruto communis est, ita ta-
 men, ut in utroque subjecto non
 semper æquè nobiles producat effe-
 ctus; nam in brutis, propter defe-
 ctum rationis, semper cæcus est,
 nunquam oculatus, dominatur pro-
 lubitu, ideoque præcipites ruunt in
 quævis obvia, adeo ut aliter agere,
 quam agunt, propter impositam si-
 bi à naturâ necessitatem, non pos-
 sint; at homo, vi suæ rationis, hunc
 ipsum instinctum, alioquin cæcum,
 ita temperat, ut multum eximii ho-
 nestique præstet, quod tamen ra-
 tio sibi, tamquam directrici ac domi-
 minæ, jure vindicare potest. Poste-
 rior iste naturæ instinctus, quem
Proprium dicunt, ad solas animan-

res brutas restringitur, estq; pro va-
 rietate specierum varius, in animan-
 tibus verò ejusdem speciei semper
 sui similis, adeo ut omnia animalia,
 qui ejusdem sunt speciei, consimi-
 les semper edant operationes, pro-
 pter instinctum suæ speciei pro-
 prium; hinc omnes vulpes subdolæ
 sunt; omnes lepores timidi; omnes
 araneæ artificiosæ; omnes apes in-
 dustriæ; omnes formicæ providæ, &
 sic in ceteris. Est enim Instinctus
 ille, uti volunt, principium & quasi
 fons omnium motionum; non mo-
 vetur autem animal nisi per adpe-
 titum, qui prælucentem sibi imagi-
 nationem subsequitur, in qua plu-
 rimas esse à natura impressas ima-
 gines vel hinc colligi posse autu-
 mant, quod multa moliantur ani-
 mantia, quæ species, per sensus im-
 missæ, nuntiare non potuerunt; sic
 araneus, qui nunquam telam vidit,
 statim cum ab ovo prorepat, artifi-
 ciosam novit texere telam; aves
 certo anni tempore nidos constru-
 unt, formicæ convehunt segetem;

apes mella conficiunt, quod à sui
 generis animalculis fieri non vide-
 rant antea. Neq; typos nidorum
 & domuncularum contuentur aves
 & apes, cum favos faciunt, & ni-
 dos construunt. Unde firmiter col-
 ligunt, quod instinctus iste, seu im-
 pulsus naturæ, sit prior omni sensu,
 neque à sensibus quidquam depen-
 deat, verum omnes sensus præver-
 tat ac superet, utut eorum ministe-
 rio ad omnis generis opera moli-
 enda utatur. Sic e. g. cum apis con-
 ficit favos, & formica intra cavernas
 convehit grana, ad hæc efficienda
 instigantur per quandam naturalem
 & congenitam sibi notitiam; ut au-
 tem talia efficiant, utuntur cogni-
 tione sensuum & Phantasiæ. Atq;
 hinc haud obscure nobis constat,
 hanc esse mentem hujus sententiæ
 defensoribus, quod scil. omnes isti
 mirabiles effectus, qui à brutis fi-
 unt, ortum suum ducant ab imagi-
 nibus quibusdam, quas omnibus &
 singulis bestiis solers natura inseruit,
 seu à notitiâ quadam congenita,
 quæ

quæ ex crebra & varia rerum sensibilium perceptione plurimum augetur, imo, usu, aliorum exemplo & humanâ institutione in tantum promovetur, ut hinc nova quædam agendi facultas, & cognitio quædam practica, aut habitus succrescat, qui Cognitionis sensitivæ nomine ab iis designari solet.

§. 7.

Expositis sic eâ, quâ festinando potuimus, dexteritate, præcipuis Philosophorum, de Brutorum perfectione, sententiis; superest, ut unamquamque seorsim curatius pensitemus, quamq̄ cum rei veritate convenientiam vel inconvenientiam habeant, diligentius, sed brevibus, expendamus. Quantum ad primam attinet, dicimus, solertem hanc naturæ *οικονομίαν*, mirumque illum ordinem, quem animalia in actionum suarum exercitiis adhibent, nequaquam dirigi à ratione, quippe quæ, ubi inest, longe varia efficit, quàm quæ

in brutis ne quidem fingi, nedum ab iis exspectari poterunt. Hæc enim Deum, sui omniumq; rerum auctorem, contemplatur, eumq; ut potentem, sapientem, bonum, justum, scelerumque vindicem agnoscit. Hæc discrimen honestorum ac turpium monstrat; varias propositiones non connectit modò, sed etiam de veritate ac falsitate earundem judicat. Quis verò hanc de brutis perfectionem sibi polliceri audeat? quorum vis naturæ, quantacunque unquam fingi poterit, non in res abstrusas & suis in causis adhuc latitantes, penetrat; non contemplatur sidera, neque eorum ortum, obitum reliquumque cursum cogitat; quæ tamen omnia in homine præstat Ratio. Rationis proprium est, non modò intelligere, cognoscere & judicare actionem suam, sed eandem etiam pro arbitrio variare, quod bruta facere non possunt; non enim sicut homo, nunc hoc, nunc alio agunt modo,

sed semper unam eandemq; instant
 tibiam, in harmoniam ita conspi-
 rantem, ut si unius animalis sonum
 probè noveris, totius speciei novis-
 se videaris. Hirundines nidificant
 non sub ramis arborum, sed eadem
 semper ratione sub tectis; vulpes
 anseres venatur, ut aliter facere non
 possit; homo sæpe mutat ea, quæ
 prius intenderat, non item felis,
 quæ nunquam apud se deliberavit,
 credo, de ignoscendo muri. Mira-
 ri itaque lubit, quo pacto nonnul-
 li, meritâ doctrinæ laude in ceteris
 non fraudandi, in sententiam tam
 absurdam, imo, tam Scripturæ, quam
 communi rationis sensui contrari-
 am, venerint, ut animalia rationis
 expertia dixerint rationalia esse, o-
 stenderintque nostram genus nihil
 à brutis differre, tribuendo illis ra-
 tionem, quæ quòcunque modò su-
 miatur, non nisi impropriè Brutis
 attribui potest; cum Ratio, propriè
 sic dicta, non tantum potentiam
 intelligendi, sed etiam ipsum in-

tellectus judicium, ratiocinationem seu discursum, totumq; adeo complexum involvit perfectionis istius, quam DEUS, ceu peculiare quoddam privilegium, menti nostræ concessit, quò supra despicabilem Brutorum conditionem elevati, in nobilissimum nobilitatis humanæ statum vindicati sumus. Quòd si de eadem quoque participarent Bruta, ejusdem quoque essent perfectionis, neque ullum daretur animal præter hominem.

§. 8.

Ex jam dictis facile patescit, neque virtutes Brutis, veras scilicet & propriè sic dictas, inesse posse, cum omnis virtus habeat pro fundamento ipsam rationem; at jam sublato fundamento, putà ratione, quòd insuper evidèntum, corrui id, quòd superstrui debet. Dari tamen in illis imagines & simulacra quædam virtutum, inficiari neutiq; possumus, quæ eam in iis perfectionem suo modò repræsentare videntur, quam
virtus

virtus in homine; adeoque ea, quæ hominis sunt propria, etsi non sint talia in Brutis, similia tamen videri; ut proinde jure statuatur Tullius, *Bestias esse specula natura.* Parili ratione explicari posse putamus, Definitionem illam Juris, supra à nobis allatam, Jus naturale scil. Brutis ibi assignari, non quasi illa etiam sint Juris intelligentia, seu quod Jus ipsum reperiatur in illis, sed quia id in iis deprehendatur, quod quando in homine est, jus dicatur. Aliás sanè Definitio illa sibi constare non potest; cum Jus naturale sit dictatum rectæ rationis, ubi ergo non ratio, ibi nec rectitudo rationis, & per Consequens, nullum Jus naturæ. Sed nec percipere valeamus, quò pacto loquela, propriè sic dicta, Brutis conveniat, cum & hæc non nisi à mente seu ratione profisciscatur; *Ut enim à fonte est flumen, sic à rationis conceptu est Oratio.* Solent quidem Bruta affectus suos per signa quædam naturalia exprimere, sed ea sunt ejusmodi, ut ab iis

*Lib. II.
de Fin.*

*Vid.
Voss.
cap. 10.*

mutari aut reprimi non possint, ut
 ut negare nequeamus, quin pro va-
 rietate affectuum & passionum, qui-
 bus diversimodè afficiuntur Bruta,
 varient quoq; voces; sic e. g. gallina
 pro diversitate passionū, diversas for-
 mat voces, seu pipationes; alia enim
 est, cum Milvum conspicit; alia rur-
 sus, cum in escam incidit; alia vicis-
 sim, cum pullos colligit, alia alio
 tempore. Quod tamen nihil mi-
 nus, quam fieri articulatè, dici debe-
 at; cum omne hoc, quicquid est, ve-
 rius proficiscatur à varia organorum
 vocalium dispositione, & spirituum
 in corde agitatione. Quemadmo-
 dum idem in nostro experimus cor-
 pore, spiritus scil. attractionem, cu-
 jusdam passionis vehementiâ, mul-
 tum iramutari; hinc enim est, quod
 vel dolore, vel alio affectu subito
 correpti, quasdam interdum funda-
 mus, ut ita dicam, interjectiones,
 quæ quidem naturâ suâ nihil signi-
 ficiant, sunt tamen indicia passio-
 num. Signa autem ex instituto, cu-
 jusmodi sunt verba, de quorum si-
 gnifi-

gnificatione convenient, Bruta ob defectum rationis non habent; neque enim propriè loqui dici possunt, cum non intelligunt id, quod proferunt. Idem de machinis, arte factis, judicium esto.

§. 9.

Postquam itaque Rationem à Brutis prorsus alienam esse vidimus, dispiciendum jam nobis ex opposito foret, num nihil quidquam præter nudam Organorum internam dispositionem, variumque spirituum & sanguinis motum, vicem in illis principii obtineat, uti volunt Philosophorum hujus ævi accuratiores; verum cum tertia illa, quam ut mediam inter duas extremas collocavimus sententias, si ad rigorem philosophicum examinetur, ab eâ, quæ à nobis jam discussa est, parum aut nihil dissentiat, licet primò intuitu in medio, quod vocant, rationis, inter sæpius nominatas sententias, posita videatur; idcirco sub incudem examinis hanc prius revocandam esse, ratio svadet instituti. Obten-

dunt

dunt quidem hujus sententiæ pro-
 pugnatores acerrimi, hominis præ-
 stantiæ ac dignitati nihil quidquam
 decedere, si bestię levissimæ cu-
 jusdam cognitionis participes statu-
 antur, cum ea nihilominus toto
 genere ab hominis distet cognitio-
 ne, utpote quæ semper cum refle-
 ctione conjuncta est. Bruta autem
 Objecta cognoscunt, cum ipsa in-
 veniunt & distinguunt; sed se intueri
 non sentiunt, neque percipiunt.
 Quemadmodum in nobis ipsis idem
 sæpius experimur, multa scilicet nos
 sensuum ministerio percipere ac di-
 stinguere, citra ullam animi perce-
 ptionem. Sic animo in serias medi-
 tationes intento, ad ea, quæ coram
 sunt, non attendimus; quæ in con-
 spectu sunt posita, intuemur qui-
 dem; modo sanos habemus oculos;
 sed nos videre non percipimus, non
 minimus. Unde licet, inquit,
 non contumaciter negaverimus, co-
 gnitionem brutorum in objecta re-
 flecti posse, ad actionem tamen i-
 plam

ipsam vel sensum ea non reflectitur: non quod organa ab objectis non sentiant; cum mirum sit, oculos animantes ab auctore naturæ accepisse, & non visum; nervos & membranas, non tactum, non olfactum; sed quod se videre, tangere & olfacere non animadvertant, quod tamen in omni mentis perceptione contingit. Verum enim veró, utcunque Cognitionem hanc Brutorum attenuare conantur, eamque ut levissimam & simplicissimam concipiunt, quæ scilicet circa res paucas & sensibiles saltem versatur, seu, quæ figuram & extensionem tantum habent, complectitur, in se ipsam veró & suos actus non reflectitur; imo, nec sui, neque aliorum existentiam, nedum rerum essentias, proprietates, causas, connexionum leges, veritatem ipsam nulla ratione percipere valet; hinc tamen nullatenus evincitur, eam à cognitione nostra toto genere disjungi, cum cognitionis, quatenus cognitio, non
 nisi

nisi unus conceptus generalis esse possit, qui semper supponit iudicium seu rationem. Unde si cognitionem, vel levissimam, brutis tribuamus, etiam rationem qualemcunq; demus necesse est, quin & spirituales quoque formas ac immortales ipsis statim largiamur, adeoque non tam naturâ ac specie, quàm gradu Bruta à nobis differre statuamus: quò quidem nihil à ratione, fide & communi omnium sensu magis alienum esse potest. Sed ulterius pertendunt, principium cognitionis istius directè seu immediatè à nobis intelligi non posse, neque licere nobis de cognitione Brutorum nisi ex effectu iudicare; sic adsequi, dicunt, nullo modo possumus, qui fieri possit, ut apes ad sua, ex distitis locis redeant alvearia, si omni cognitione destituantur: nulla enim in aère offendunt vestigia, quæ eas admoneant, quò eundem sit, aut quò perveniendum. Verùm respondemus, licere nobis de re, non bene perspe-

sta

Et, iudicium nostrum suspendere; cum incognitis aut perversè cognitis rerum principiis, omne iudicium nostrum de re, ejusmodi principiis superstructâ, densis obfuscetur tenebris. Unde etiam curioso Philosophiæ studioso adprimè utile & necessarium esse arbitramur, principia rectè distinctèqve percipere, priusquam ad planam scientiam, de rerum compositarum naturâ progrediatur.

§. 10.

Discussis autem sententiis primâ & tertiâ, Bruti plus æquo tribuentibus, ad secundam regredimur, ipsis vicissim plus justò detrahentem. Non diffitemur equidem, variam illam Organorum dispositionem & structuram, cum rectè se habet, non parum facere ad cujusvis operis productionem. Neque inficiamur, magnam partem operationum ex ipsa partium dispositione & necessitate
 quâ

quædam perfici. Exactissima namq; organa, & hæc moventes subtilissimi Spiritus, mirum est, quantum conferunt, ad actiones ritè obeundas, dextrèqve perficiendas. Non solum enim vitales & naturales actiones, ut cordis & thoracis motus, sanguinis præparatio, percolatio, & aliæ complures; sed etiam plerique motus spontanei, nobis aut insciis, aut etiam invitis, quandoque fiunt: quorum motuum celeritatem non nisi apta partium dispositio, magnaque spirituum mobilitas efficiunt. Ut ut itaq; hæc sententia in multis ad terminos veritatis accedere videatur; in aliis tamen non paucis fallit, & conjecturas instar fundamenti habet, cum multa, quæ in Brutorum actibus observantur, talia sint, quorum arcana reserari nequam possent, si vel extrema vis intellectus humani fuerit intentata. Sic v. g. explicet aliquis clarè atqve distinctè, quæ sit ordinata illa dispositio

& nexus causarum materialium in
 araneo, telam suam in tot rotularum
 modulos & innumeros gyros ver-
 sante. Explicet præterea, qui fit, quòd
 vulpes, ex improvise pullos, ad ripas
 amnium fluitantes, adoritura, gres-
 su tacito subeat aquam, aquæ inter
 progrediendum, pedes tardè immer-
 gat, cautius autem supra aquam at-
 tollat, & simulac pedem alterum ex-
 tulit, ori ingerat, lambatq; , ne sono
 destillantium in aquam guttularum
 admoniti pulli respiciant. Neque fal-
 sò tot vulpinæ jactantur artes omni
 admiratione majores. Quin & se
 mortuas interdum simulant. Ca-
 ptam novimus, ut habet; Du Hamel,
 atque à canibus fœdè discerptam;
 cum velut mortua auferretur, ser-
 vum qui eam humeris defere-
 bat, dentibus in ejus lumbos de-
 fixis, se adhuc vivere, ac quid
 dam ab automate diversum non
 sine magno illius malo docuif-
 se. Statuendum proinde firmiter
 judicamus, dari aliquod in Brutis
 prin-

*In Operi
 Philos.
 Tom. no
 de Corp
 Anim.
 Lib. III
 c. 1. §. 63*

principium, ab organica dispositione
 ne diversum, unde mira ista, quam
 in Brutis tantopere mirari solemus,
 perfectio resultat; verum cujus-
 naturæ illud ipsum sit, cum non
 adeo constet, neque determinamus.
 Deo autem omnis perfectionis prin-
 cipio, sit Laus & Gloria in
 nunquam terminanda
 Secula.

TANTUM.

